

Tóth Gergely:

Gazdasággéptől a humánökonómiáig

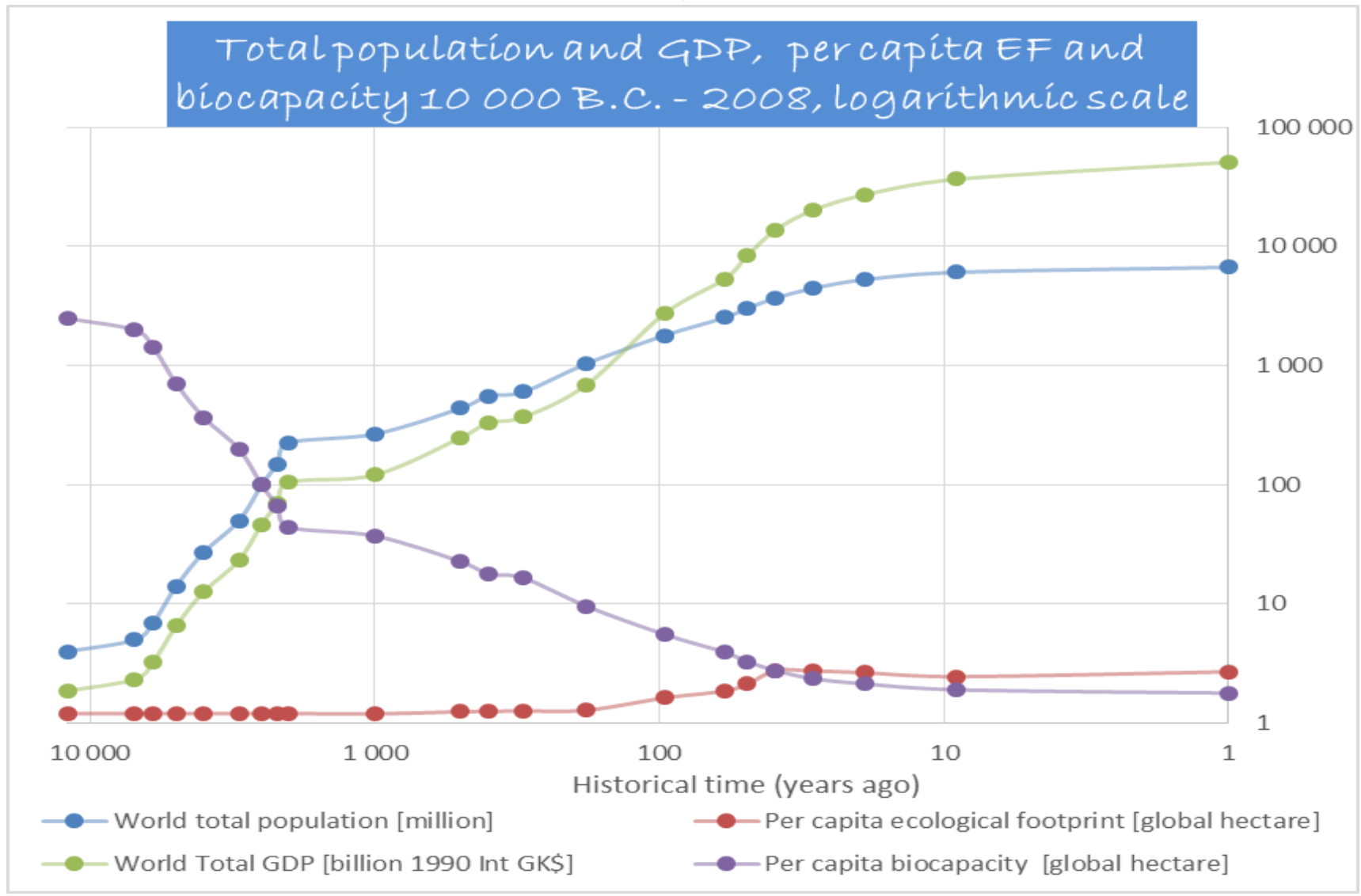
Tartalom

1. Problémák az önérdékkövetéssel
2. Hatékonyságtól a köz-hatásosságig
3. Humánökonómia

Kis játékok

- Egymásra mutogatás **RÉGEN**
 - Észak-Dél / túlnépesedés-túlfogyasztás

Lábnyom, biokapacitás, népesség és GDP az elmúlt 12 ezer évben

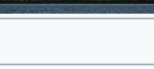

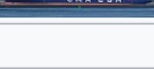

in: Tóth G., Szigeti C. [2016]: The historical ecological footprint. *Ecological Indicators* 60.

Kis játékok

- Egymásra mutogatás **RÉGEN**
 - Észak-Dél / túlnépesedés-túlfogyasztás
- Egymásra mutogatás **MA**
 - „Egy európai uniós jelentés szerint a világ tizenöt legnagyobb teherhajója több szén-dioxidot juttat a légkörbe, mint a bolygó összes személyautója.” (Rolling Tones, 2018-10-31)

Legnagyobb konténerszállító hajók

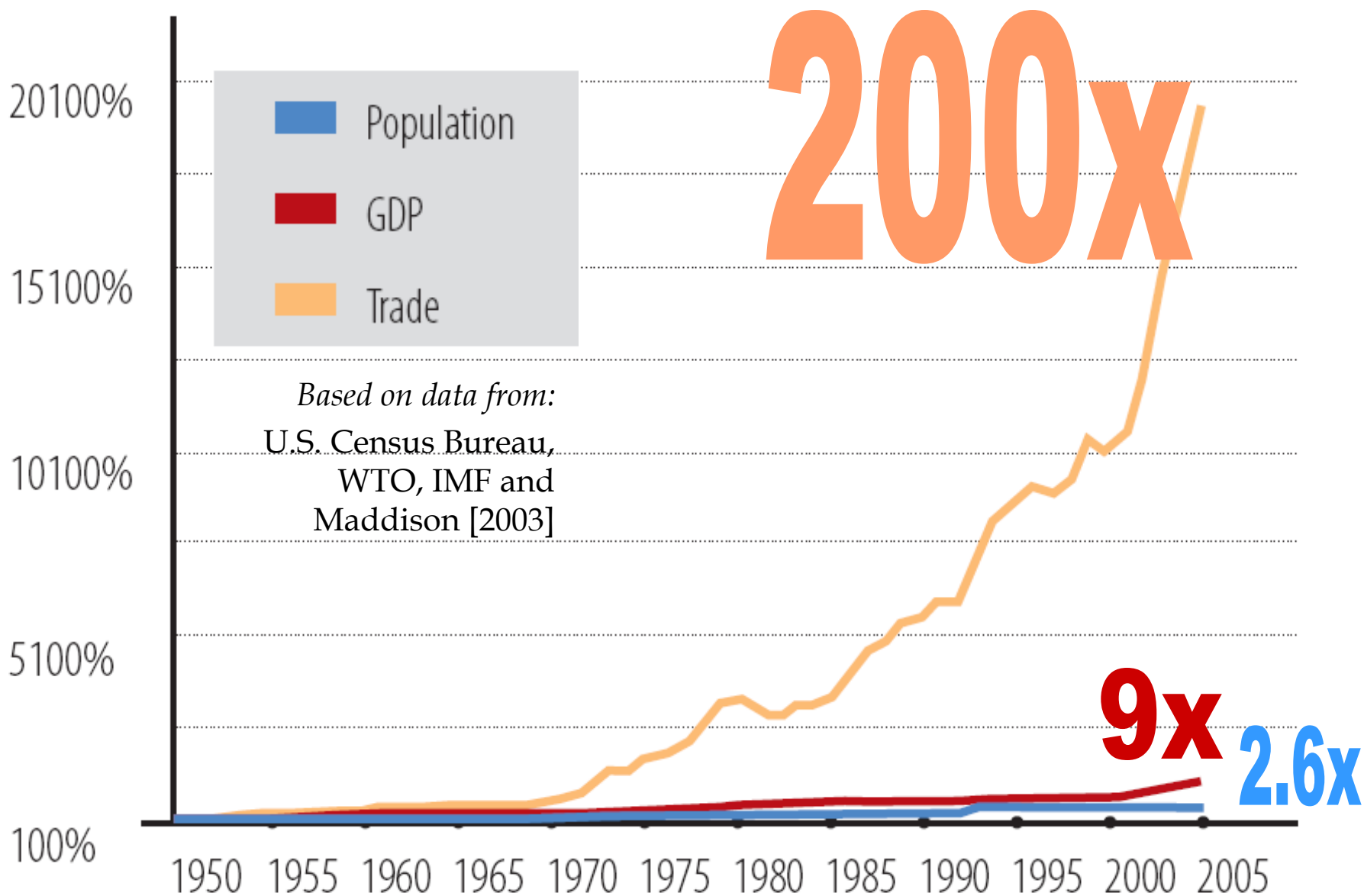
Forrás: Wikipedia - List of largest container ships

#	Built	Name	Length overall		Beam		Maximum TEU	GT	Operator	Flag	Image	Ref
			(m)	(ft)	(m)	(ft)						
1	2017	<i>OOCL Hong Kong</i>	399.9	1,312	58.8	193	21413	210,890	OOCL (Hong Kong)	 Hong Kong		[1]
	2017	<i>OOCL Germany</i>	399.9	1,312	58.8	193	21413	210,890	OOCL (Hong Kong)	 Hong Kong		[2]
	2017	<i>OOCL Japan</i>	399.9	1,312	58.8	193	21413	210,890	OOCL (Hong Kong)	 Hong Kong		[3]
	2017	<i>OOCL United Kingdom</i>	399.9	1,312	58.8	193	21413	210,890	OOCL (Hong Kong)	 Hong Kong		[4]
	2017	<i>OOCL Scandinavia</i>	399.9	1,312	58.8	193	21413	210,890	OOCL (Hong Kong)	 Hong Kong Hong Kong		[5]
	2018	<i>OOCL Indonesia</i>	399.9	1,312	58.8	193	21413	210,890	OOCL (Hong Kong)	 Hong Kong		[6]
2	2018	<i>COSCO Shipping Universe</i>	400.0	1,312.3	58.6	192	21237	215,553	COSCO (China)	 Hong Kong		[7]
	2018	<i>COSCO Shipping Nebula</i>	400.0	1,312.3	58.6	192	21237	215,553	COSCO (China)	 Hong Kong		[8]
3	2018	<i>CMA CGM Antoine de Saint Exupery</i>	400.0	1,312.3	59.0	193.6	20954	217,673	CMA CGM (France)	 France		[9]
	2018	<i>CMA CGM Jean Mermoz</i>	400.0	1,312.3	59.0	193.6	20954	217,673	CMA CGM (France)	 Malta		[10]
	2018	<i>CMA CGM Louis Bleriot</i>	400.0	1,312.3	59.0	193.6	20954	217,673	CMA CGM (France)	 Malta		[11]
	2017	<i>Madrid Maersk</i>	399.0	1,309.1	58.6	192	20568	214,286	Maersk (Denmark)	 Denmark		[12]

	2006	<i>Emme Maersk</i>	397.7	1,305	56.4	185	17816	171,542	Maersk (Denmark)	 Denmark		[95]
--	------	------------------------------------	-------	-------	------	-----	-------	---------	------------------	---	---	------

Népeségrobbanás? – Növekedési trendek

Kis játékok

- Egymásra mutogatás **RÉGEN**
 - Észak-Dél / túlnépesedés-túlfogyasztás
- Egymásra mutogatás **MA**
 - „Egy európai uniós jelentés szerint a világ tizenöt legnagyobb teherhajója több szén-dioxidot juttat a légkörbe, mint a bolygó összes személyautója.” (Rolling Tones, 2018-10-31)
- **Nyílt dezertálások**
 - Kyotoi kiugrók
 - „Jair Bolsonaro megválasztott brazil elnök kilátásba helyezte a Párizsi Klímaegyezményből való kilépést”
 - „Az ausztrál miniszterelnök-helyettes kijelentette, őket a klímaváltozás nem érdekli. Nekik szükségük van a széniparra, amely rengeteg embernek ad munkát, energiát állít elő, GDP-t termel”

*Európának vannak érdekei,
de nem mindenekfelett!
Európának értékei vannak.*

TG, 2015

*„Angliának nincsenek örök barátai,
Angliának nincsenek örök ellenségei,
Angliának érdekei vannak”*

Lord Palmerston, 1848

Lexington columnist [2017]: *Donald Trump, Man of God - The secret lies in the prosperity gospel.* **The Economist**, May 20, 2017, p. 40.

Tartalom

1. Problémák az önérdékkövetéssel
2. Hatékonyságtól a köz-hatásosságig
3. Humánökonómia

Edward Jones Poynter - The Catapult, 1868

Őríségép anno 1: A hadsereg

Óriásgép anno 2: A megaépítkezés

Edward Jones Poynter - Israel in Egypt, 1867

Óriásgép anno 3: A bürokrácia

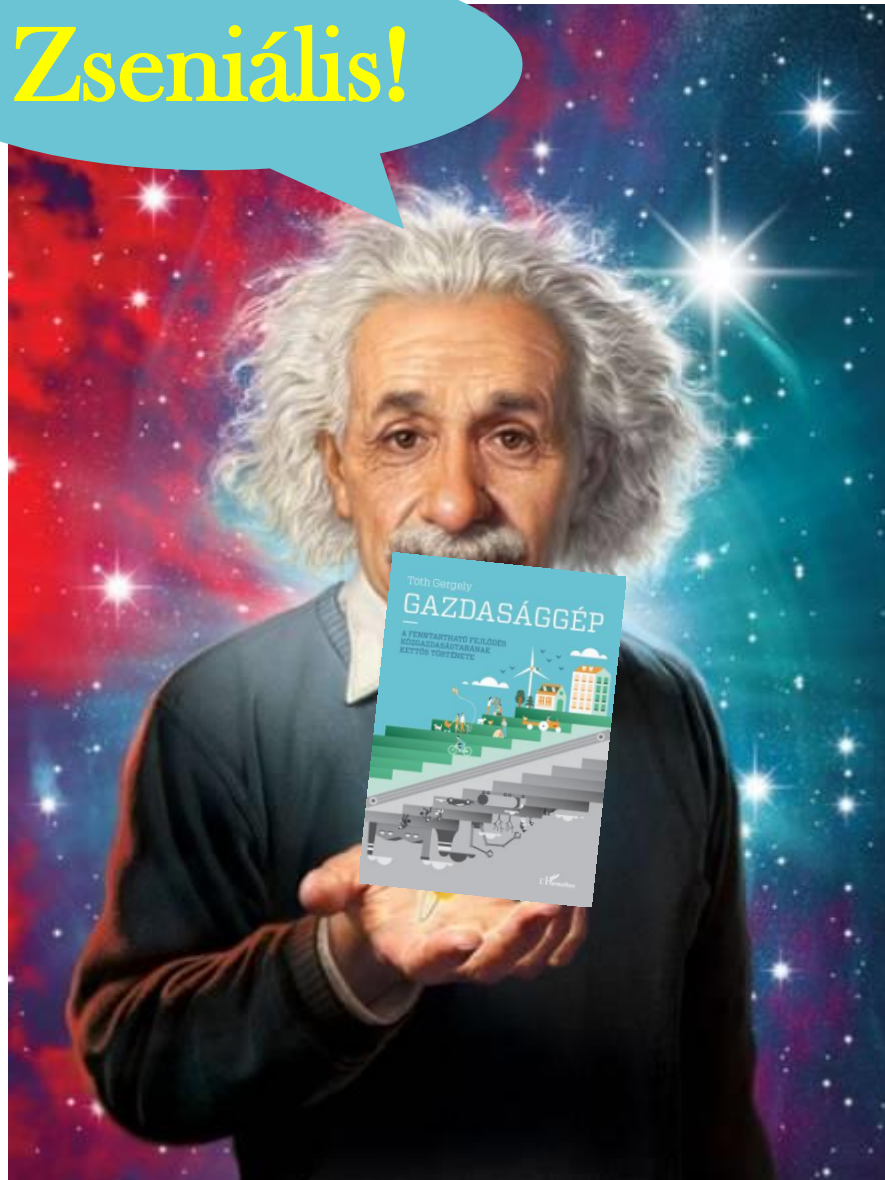
Munkácsy Mihály – Ecce homo

Óriásgép ma:

Gazdasággép

Zseniális!

Jobb mint a
varázsital!

Elbuktuk!

Az igazi varázslat!

Az
éhezés
vége!

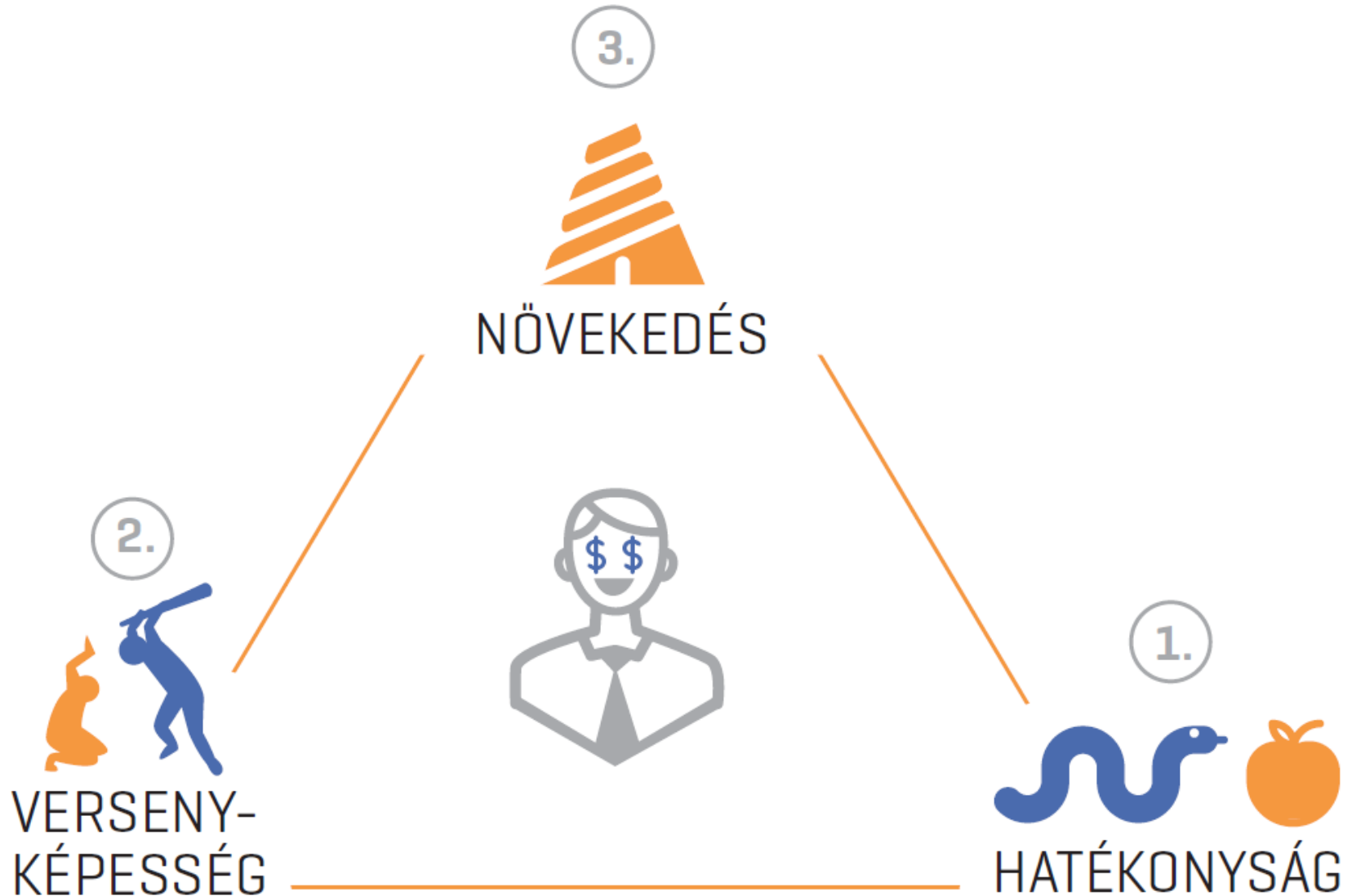
Az igazi
drágaszág!

Isteni!

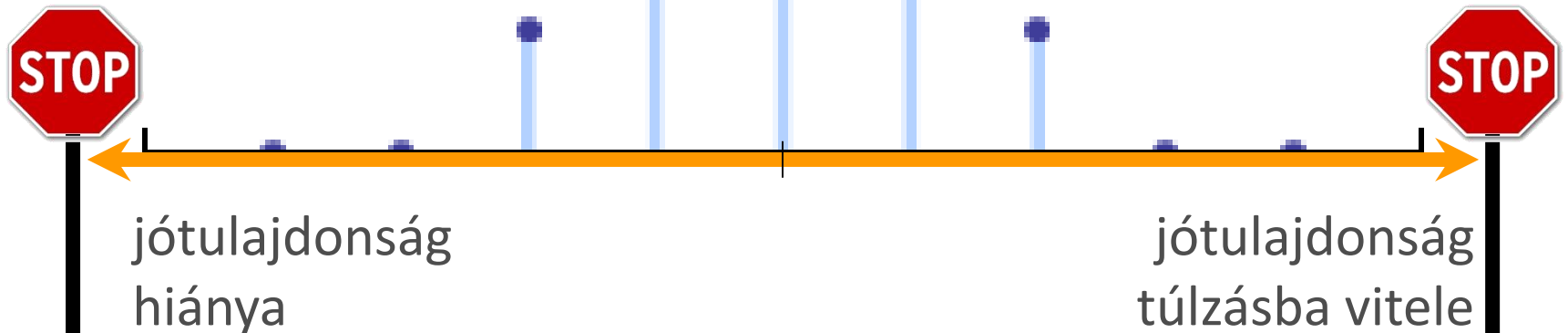
Az ökonomizmus „szentháromsága”

Hatékony – Hatásos – Köz-hatásos

optimum

$$n = 4$$

A hatékonyság dimenziói

X

Hatékony-
ság

eszköz

Minél kisebb ráfordítással minél nagyobb **egyéni hasznot** elérni, rövid távon.

Mindig ezt a „cél” követni.

Y

Hatásosság

saját
cél

Elérni a kívánatos egyéni célállapotba, akár átmeneti áldozatok árán is, **közép- és hosszútávon.**

Z

Közhatásos-
ság

közcél

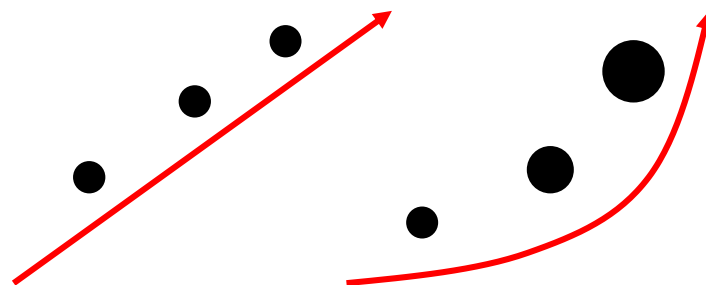
A **kívánatos közjó** (fenntarthatóság) felé haladni, akár saját célunkról való lemondással, **közép- és hosszútávon.**

A hatékonyság dimenziói

X

Hatékony-
ság

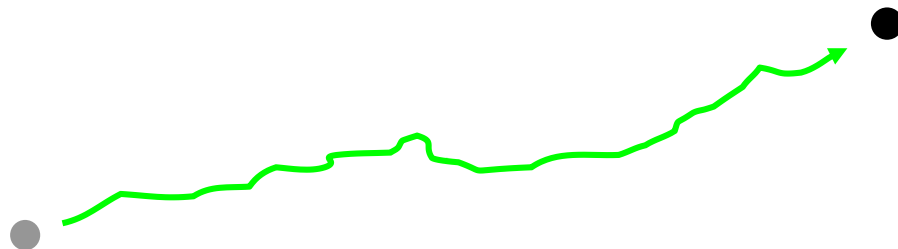
eszköz

Y

Hatásosság

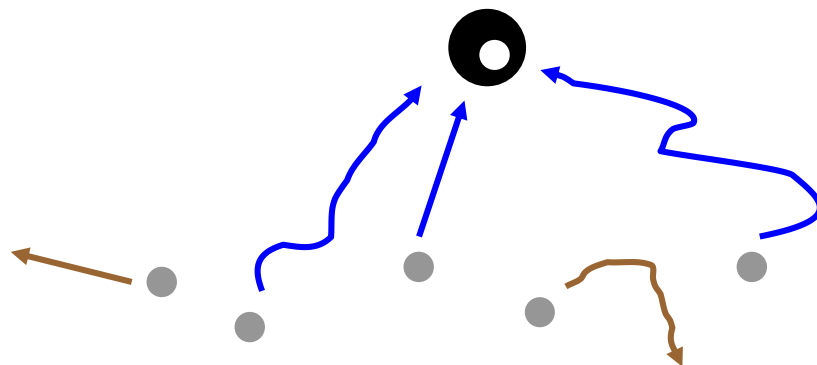
saját
cél

Z

Közhatásos-
ság

közcél

Példa: Iliász / Trója

X

A hatékony szerelem

Paris-Helené

Szerelem

Y

A hatásos testvérek

Priamos-
Hector-Paris

Aganemnon-
Menelaos

Családi,
baráti,
hazaszeretetet

Z

Közhatékony bölcsesség

Odüsszeusz

Felebaráti szeretet, az emberiség, a természet és a bolygó szeretete

**3 szeretet és
2 igazság**

eros

philia

caritas / agapé

veritate

hedoné

Tartalom

1. Problémák az önérdékkövetéssel
2. Hatékonyságtól a köz-hatásosságig
3. Humánökonómia

A közgazdaságtan (és ezzel
a vállalat) egyedüli legitim
missziója a szegénység
megszűntetése!

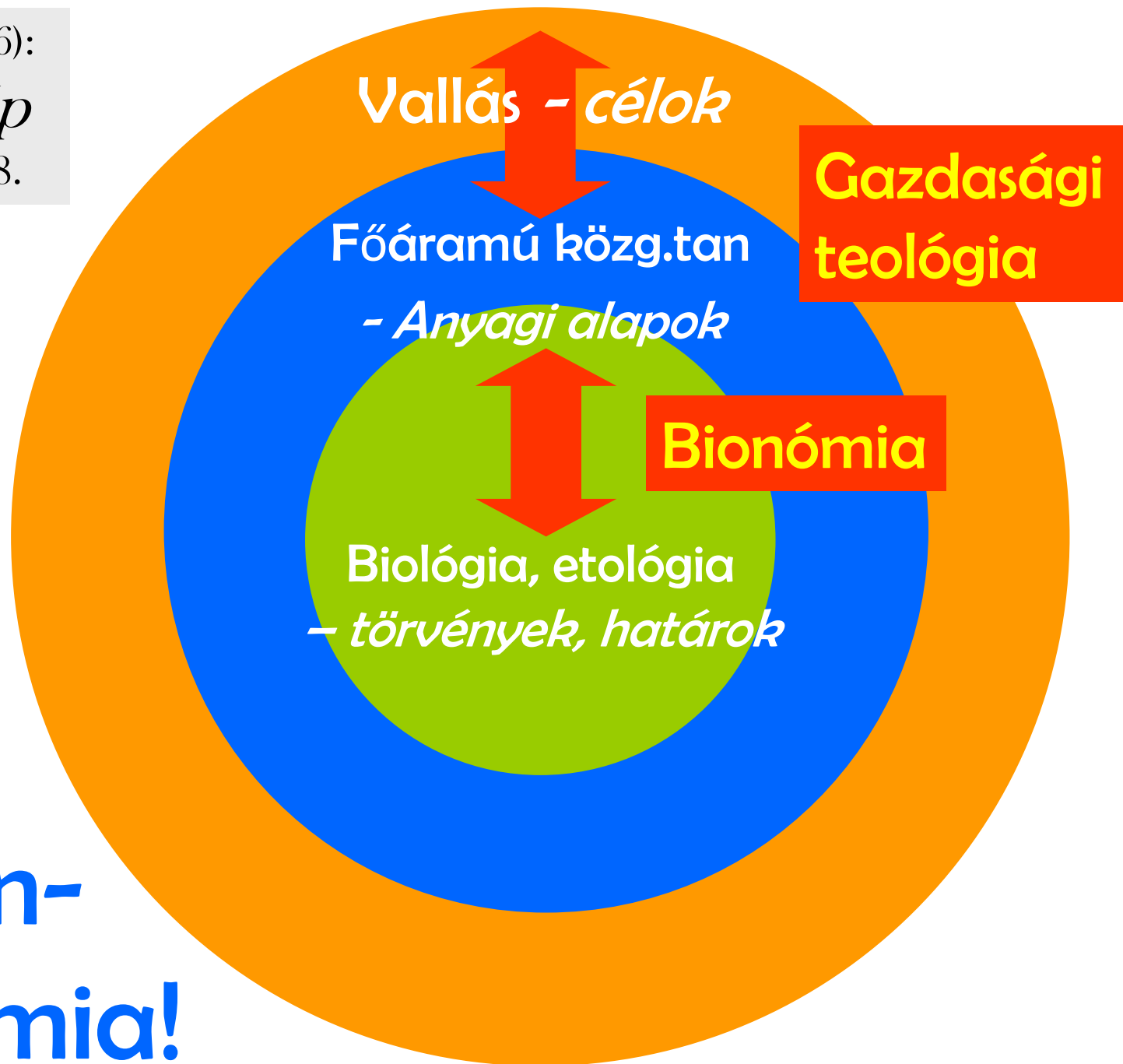
homo
oeconomicus
→ *imago et*
similitudo dei

Tóth Gergely (2016):

Gazdasággép

L'harmattan, p. 328.

Humán-
ökonómia!

A közgazdaságtan újrameghatározása

Hagyományos: A közgazdaság a technikailag és piacilag bővíthető, de végső soron szűkös erőforrásokkal való helyes gazdálkodás, az ember és közösségei szolgálatában. Ehhez muszáj figyelembe venni legalább az eljövendő hét generáció testi-lelki szükségleteit, valamint életteret és lehetőséget hagyni más fajoknak is a lényükhöz méltó életre.

Innovatív: A köz-gazdaság bőséges erőforrásokkal való felelős gazdálkodás, azok felvirágoztatása mellett. Cél az emberhez méltó anyagi szint elérése.

A hiányzó elem: új gazdaságelmélet

**Köszönöm a
figyelmet!**

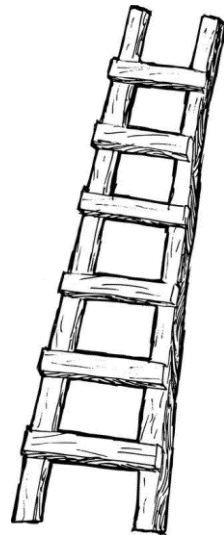

Kérdések?

"Thank you for your input."

Póte

fóliák

Határok és célok

Jellemző fejlődés

Pazarló és értelmetlen

Takarékos, de hiábavaló

Jó, de fenntarthatatlan

Fenntartható és emberi

Amartya Sen nyomán

- határok tisztelete, természeti törvények betartása
= negatív szabadság

- Isteni és emberi fejlődési célok
= pozitív szabadság

Az ökonomizmus reformátorai és kihívói

Kapitalizmus
(főáramú közgazdaságtan)

Valamizmus
(42)

Szocializmus
(39)

Feudalizmus (33)

**Vallási
erkölcsstanok**

*Alternatív
gazdaságtanok*

**Fenntarthatósági
„tudomány”**

Alternatív közgazdasági iskolák

Világi közgazdasági iskolák:

1. **Centrum-periféria elmélet** (Prebisch 1950, Singer 1950, Wallerstein 1974-től)
2. **Fejlődési gazdaságtan** (Max-Neef 1992, Sen 1998, Prahalad 2005, Banerjee-Duflo 2011)
3. **Környezetgazdaságtan** (Pearce 1989, Kerekes 1998, Ayres 1998, Pauli 2010)
4. **Ökológiai közdaságtan** (Georgescu-Roegen 1971, Costanza 1991, Pataki-Takács Sánta 2004)
5. **Fenntarthatóság-tudomány** (Boulding 1966, Brown 1984-től, Wackernagel 1995)

Vallásokból levezethető gazdaságelméletek:

1. **Buddhista közgazdaságtan** (Schumacher 1973, Zsolnai 2010)
2. **Hindu közgazdaságtan** (Bokare 1993, Ramrattan 2012, Vinod 2013)
3. **Iszlám gazdaságelmélet** (al-Sadr 1982, Kuran 1997, Addas 2008)
4. **Keresztény gazdasági tanítás** (1891 Rerum Novarum - 2013 Evangelii Gaudium)
5. **Zsidó gazdasági hagyomány** (Sacks 2011, Sedláček 2011)

Ökonomizmus

Bionómia

Externáliák

Internáliák

Növekedés

Békés egyensúly
(felnőttünk!)

GDP

GDP + ökolábnyom

Globalizáció
(komparatív előnyök elmélete)

Lokalizáció
(önrendelkezés előnyei)

Verseny kiterjesztése

Kooperáció kiterjesztése

Pénz mint spekulációs jószág

(Helyi) pénz,
újra mint csereeszköz

Profitmaximalizáló
vállalat

Valóban Felelős
Vállalat(vezető)

Specializáció (lélektelen
munka)

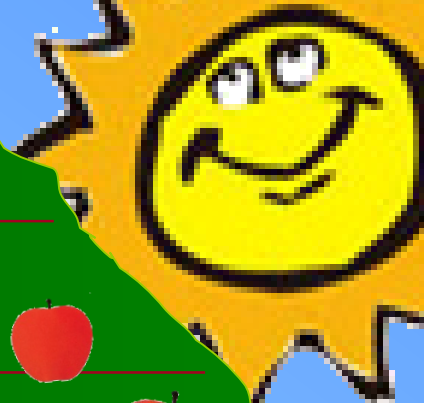
„Lelkes” munka,
hivatás

Haszon és
határhaszon

Objektív
hasznosság,
határboldogság

homó oeconomicus

ántras téleios

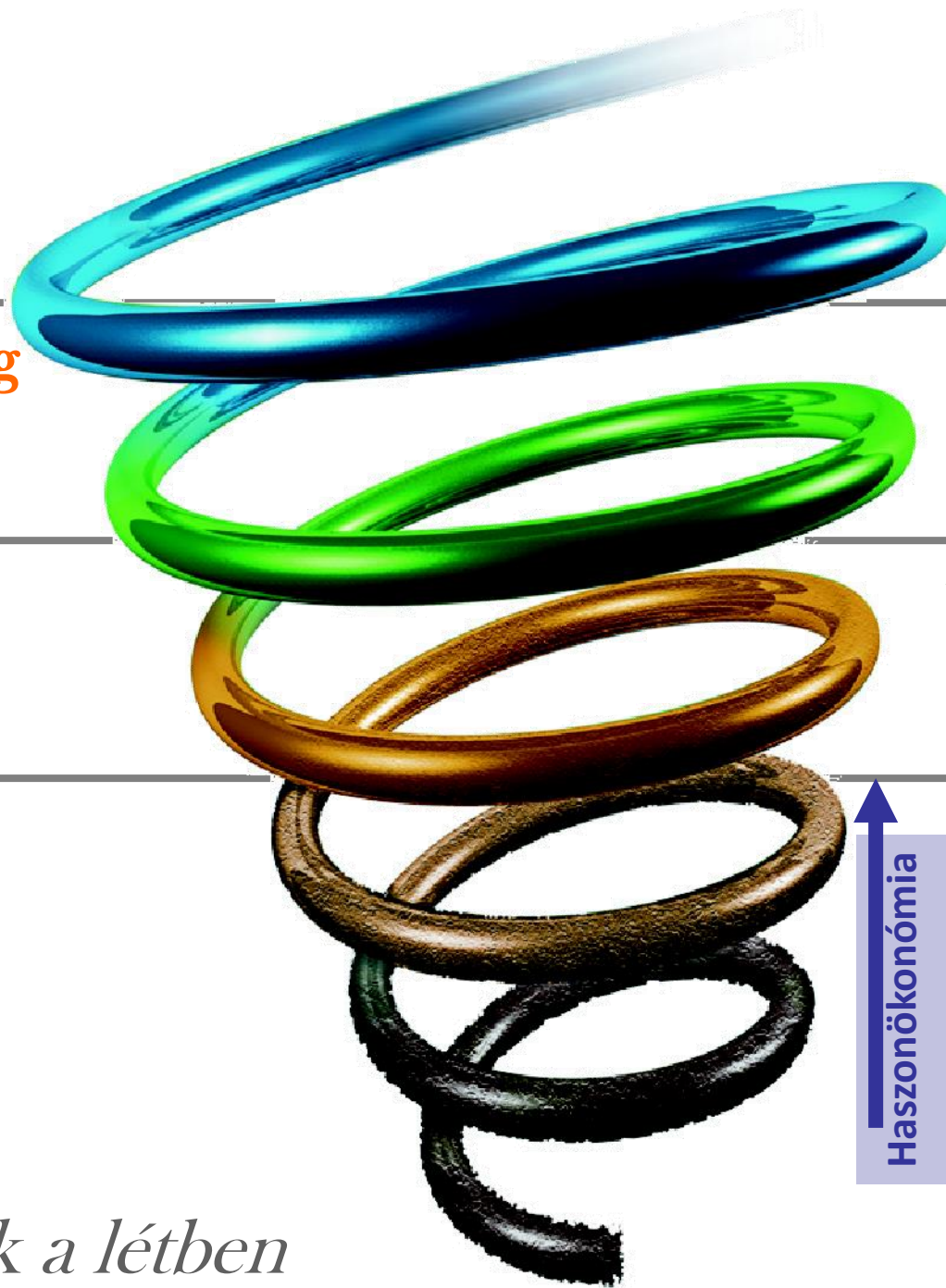

A bionómia az élet és az élővilág törvényeinek
gondos tanulmányozásán alapuló *új*
közgazdaságtani elmélet,
amelynek célja az élet – kiemelten az emberi
közösségek – szolgálata.

A gazdaságteológia

a *morálökönómia* iskolájába tartozó
gazdaságfilozófia,
amely az anyagiakat az Isten felé haladás, az emberi
felemelkedés egy *eszközének* tekinti,
s amely leginkább a világvallások, az alternatív
közgazdasági iskolák és a *fenntartható* fejlődés
tanaiból áll össze.

1. Isten
2. Angyal
3. Közösség
4. Ember
5. Állat
6. Növény
7. Gép
8. Anyag
9. Semmi

Haszonökonomia

Bionómia

Gazdaságtudomány

VALLÁS
HUMÁNÖKONÓMIA

Szakadékok a létben